

บทบาทขององค์กรวิชาชีพ: นโยบายการเปิดเสรีวิชาชีพการพยาบาล

**รศ.ดร. สุกิตรา เหลืองอมรเลิศ
อุปนายกสภาการพยาบาลคนที่หนึ่ง**

ประเด็นสนใจ: การเคลื่อนย้ายเสรีวิชาชีพการพยาบาล

- การเคลื่อนย้ายเฉพาะผู้มีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในข้อตกลงยอมรับร่วม (เริ่มในปี 2015)
- พยาบาลไทยกับการเคลื่อนย้ายเสรี
- พยาบาลต่างชาติใดที่มีความสนใจมาทำงาน/ประกอบวิชาชีพในประเทศไทย มีบ้างหรือยัง
- ความต้องการพยาบาลต่างชาติของประเทศอาเซียน
- ประเด็นการขาดแคลนพยาบาลในอาเซียนและทั่วโลก

ASIA as Nurse Sending Countries

ประเทศที่รัฐบาลมีนโยบายส่งออกพยาบาล

- Philippines
- PR China “an emerging star with strong government support “
- India บางรัฐเท่านั้น

Mode 4. Movement of natural person

ความสนใจของแต่ละประเทศที่จะส่งออก/นำเข้าพยาบาล

**Export – Philippines Indonesia
Myanmar**

**Import – Singapore Brunei
Malaysia
Thailand**

(Pachanee and Wiblpolprasert 2007)

ASEAN Community

- **ASEAN Charter**
- ความตกลง **AFAS** มีผลบังคับใช้เพื่อลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดและเพื่อให้มีการปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติ
- **Mode 4:** การให้บริการ โดยบุคคลธรรมดา
- ข้อตกลงการยอมรับร่วม (**MRAs**) 7 สาขา

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community: AC)

- ชุมชนอาเซียน ซึ่งเป็นเป้าหมายที่อาเซียนต้องการมุ่งไปให้ถึงในปี 2558 (2015)
- ประชาคมอาเซียน ต้องมีกฎเกณฑ์ในการบริหารร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียน จึงเกิด “กฎบัตรอาเซียน” (ASEAN Charter) เป็นธรรมนูญของอาเซียน ที่เปลี่ยนสถานะอาเซียนจากสมาคม เป็น “องค์กรระหว่างประเทศ”
- ผู้นำอาเซียนได้ลงนามกฎบัตรฯ ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 13 เมื่อวันที่ 20 พ.ย. 2550 (2007) และมีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการแล้ว เมื่อวันที่ **15 ธ.ค. 51**

(สำนักการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ)

กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)

กฎบัตรอาเซียนได้กำหนดกรอบโครงสร้างกลไกการดำเนินงานของอาเซียนออกเป็น **3** เสาหลัก รองรับการทำงานไปสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่

- 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC)**
- 2) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC)**
- 3) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)**

เสาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีการจัดทำพิมพ์เขียว

AEC (AEC Blueprint)

สำหรับประเทศไทย **Thailand AEC Blueprint 2555-2558**

การเปิดเสรีการค้าบริการ

- เพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับนักลงทุนสัญชาติอาเซียน
- ความตกลงการค้าบริการอาเซียน การลด/ยกเลิกกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการในอาเซียน ทั้ง Market access and National Treatment
- คณะกรรมการประสานงานด้านบริการ (CCS)
 - กรอบความตกลงการค้าบริการอาเซียน(AFAS)
 - ข้อตกลงการยอมรับร่วม (MRAs)
- CCS : Coordinating Committee on Services
- MRAs : Mutual Recognition Arrangements
- AFAS : ASEAN Framework Agreement on Services

กำหนดเป้าหมายเปิดเสรีการค้าบริการ 4 Modes

- ไม่มีข้อจำกัดสำหรับการค้าบริการข้ามพรมแดน (Mode 1 และ 2) เว้นแต่มีเหตุผลอันควร (เช่น เพื่อความปลอดภัยของสาธารณสุข)
- ให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาลงทุนในธุรกิจบริการ (Mode 3) และสามารถถือหุ้นได้ อย่างน้อยร้อยละ 51 และ 70 ในปี พ.ศ. 2553 และ 2558 ตามลำดับ
- ให้เจรจาเพื่อกำหนดเป้าหมายการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (Mode 4) ภายในปี พ.ศ. 2552

MRA on Nursing Service

- **MRA** สาขาการพยาบาล ลงนาม 8 ธันวาคม 2006 (พ.ศ. 2549)
- กำหนดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเคลื่อนย้ายเสรีวิชาชีพการพยาบาลในอาเซียนในเกิดขึ้นได้ทันเวลาตามแผน(ธันวาคม 2558) และ
- สร้างความเข้มแข็ง/ศักยภาพของผู้ประกอบวิชาชีพโดยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล ความรู้ การแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญและ/หรือความเชี่ยวชาญต่างๆ ประสพการณ์และ **best practice** ตามความต้องการของประเทศสมาชิก

MRA Objectives

1. facilitate mobility of nursing professionals within ASEAN;
2. exchange information and expertise on standards and qualifications;
3. promote adoption of best practices on professional nursing services; and
- 4 provide opportunities for capacity building and training of nurses.

MRA สาขาการพยาบาล

- พยาบาลวิชาชีพ หมายถึง บุคคลธรรมดาที่ผ่านการทดสอบเพื่อ
- เป็นผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลและได้รับการประเมิน โดย
หน่วยงานผู้มีอำนาจกำกับดูแลด้านวิชาชีพพยาบาลของประเทศ
- เป็นผู้มีความสมบัติที่จะประกอบวิชาชีพพยาบาล ขึ้นทะเบียนและ/
หรือได้รับใบอนุญาตสำหรับการประกอบวิชาชีพจากหน่วยงานผู้
มีอำนาจกำกับดูแลด้านวิชาชีพพยาบาลของประเทศ
- พยาบาลวิชาชีพไม่รวมถึงพยาบาลเทคนิค

MRA สาขาการพยาบาล

- **พยาบาลวิชาชีพต่างชาติ** หมายถึงพยาบาลวิชาชีพที่มีสัญชาติของประเทศสมาชิกอาเซียนและ ได้ขึ้นทะเบียนและ/หรือได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพพยาบาลในประเทศแหล่งกำเนิด และ **มาตรฐานขอขึ้นทะเบียน และ/หรือขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพพยาบาลในประเทศผู้รับ โดยต้องเป็นไปตามกฎระเบียบในประเทศผู้รับ**
- **คุณสมบัติของพยาบาลวิชาชีพ** หมายถึง คุณสมบัติการเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ได้รับจากสถาบันฝึกอบรมพยาบาลวิชาชีพซึ่งสถาบันดังกล่าวได้รับการยอมรับโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลวิชาชีพพยาบาล

คุณสมบัติในการเป็นพยาบาลวิชาชีพต่างชาติ

- พยาบาลวิชาชีพต่างชาติสามารถขอขึ้นทะเบียนหรือขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพพยาบาลในประเทศผู้รับ โดยต้องเป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับของประเทศผู้รับ พยาบาลวิชาชีพต่างชาติต้อง:
 - สำเร็จการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล
 - จดทะเบียน และ/หรือ ได้รับใบอนุญาตในประเทศตนที่ยังไม่หมดอายุ
 - ประสบการณ์ในภาคปฏิบัติวิชาชีพพยาบาลไม่น้อยกว่า 3 ปีต่อเนื่อง
 - ปฏิบัติสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

คุณสมบัติในการเป็นพยาบาลวิชาชีพต่างชาติ

- ใบรับรอง ไม่มีประวัติการกระทำผิดอย่างร้ายแรงในการประกอบวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณจากผู้มีอำนาจกำกับดูแลด้านวิชาชีพพยาบาล (NRA) ของประเทศ
- มีคุณสมบัติด้านอื่น ๆ ตามที่กำหนด หรือข้อกำหนดอื่นใดตามที่หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพพยาบาล

สิทธิและหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพต่างชาติ

- สิทธิของพยาบาลวิชาชีพต่างชาติ ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมาย และข้อบังคับ ภายในประเทศของแต่ละประเทศ พยาบาลวิชาชีพต่างชาติซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วน **มีสิทธิในการเข้าไปประกอบวิชาชีพพยาบาลในประเทศผู้รับได้**
- **หน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพต่างชาติ ต้องปฏิบัติสอดคล้องตาม:**
 - ❖ หลักประเพณีปฏิบัติทางวิชาชีพของท้องถิ่น สอดคล้องกับนโยบายด้านจรรยาบรรณ และความประพฤติที่มีและใช้บังคับโดยประเทศผู้รับ;
 - ❖ กฎระเบียบ ข้อบังคับภายในประเทศของประเทศผู้รับรวมทั้ง กฎระเบียบข้อบังคับอื่นใดที่ใช้กำกับดูแลการประกอบวิชาชีพพยาบาลในประเทศผู้รับ;
 - ❖ ข้อกำหนดใด ๆ สำหรับโครงการประกันความเสียหายในประเทศผู้รับ;
 - ❖ วัฒนธรรมและประเพณีนิยมในประเทศผู้รับ

MRA: สภาการพยาบาลกับพยาบาลวิชาชีพต่างชาติ

- **หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพพยาบาล (NRA)** หมายถึงหน่วยงานที่ได้รับอำนาจจากรัฐบาลของแต่ละประเทศสมาชิก ให้มีหน้าที่กำกับดูแลการประกอบวิชาชีพพยาบาล
- **การประกอบวิชาชีพพยาบาล** หมายถึง การให้บริการดูแลพยาบาลโดยพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย การส่งเสริม การป้องกัน การรักษา และการฟื้นฟูรวมทั้งการศึกษา การวิจัย
- **สถาบันฝึกอบรม** ที่ได้รับการยอมรับ หมายถึง มหาวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาที่ให้การฝึกอบรมด้านการประกอบวิชาชีพพยาบาลที่ได้รับอนุมัติจากหน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพพยาบาล

MRA: สภาการพยาบาลมีความรับผิดชอบ

- ประเมินคุณสมบัติและประสิทธิภาพของพยาบาลวิชาชีพต่างชาติ;
- ขึ้นทะเบียน และ/หรือออกใบอนุญาตให้พยาบาลวิชาชีพต่างชาติ
- ติดตามตรวจสอบและประเมินการประกอบวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพต่างชาติ
- ตรวจสอบติดตาม เพื่อให้แน่ใจว่าพยาบาลต่างชาติจะรักษามาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพพยาบาลที่สอดคล้องกับหลักประพฤติกฎปฏิบัติด้านวิชาชีพของประเทศ

คณะกรรมการประสานงานด้านพยาบาลวิชาชีพอาเซียน (ASEAN Joint Coordinating Committee on Nursing: AJCCN)

คณะกรรมการประสานงานด้านพยาบาลวิชาชีพอาเซียนต้องเป็นผู้วาง
กลยุทธ์ในการดำเนินงานตามมติของตนเอง เช่น

- อำนวยความสะดวกในดำเนินการตามข้อตกลง ฯ
- สร้างความเข้าใจในร่วมกันทั้งด้านนโยบาย กระบวนการและการปฏิบัติในการพัฒนาและส่งเสริมกลยุทธ์ในการดำเนินการตามข้อตกลง ฯ
- ร่วมกันคิดค้นกระบวนการเพื่อนำไปสู่การสร้างมาตรฐานและหลักเกณฑ์การยอมรับร่วมกันสำหรับการดำเนินการตามข้อตกลง ฯ

ความก้าวหน้าในการดำเนินการของ AJCCN

- ปี 2556 ประเทศไทยเป็นประธานที่ประชุมทั้ง 3 AJCC
- ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ คืบหน้าช้า ประชุมแล้วกว่า 13 ครั้ง
- ตกลงกันได้ในเรื่องกำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพอาเซียน
- Country Implementation plan เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของ MRA
- ประเทศสมาชิกกำลังดำเนินการให้มี กฎหมายและสภากาพยาบาลขึ้น CLMV
- ข้อมูลจำเป็นที่ต้องเผยแพร่สำหรับพยาบาลต่างชาติที่สนใจให้บริการในต่างประเทศ ศึกษาและเตรียมตัว

สภาการพยาบาลต้องดำเนินการตาม MRA:

- ต้องมีการเตรียมสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์
สมาคมชมรม
- ต้องจัดทำ **Website ASEAN Nursing**
- ต้องเตรียมหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่มีขีดความสามารถทำงานตามหน้าที่ที่
ระบุใน **MRA**
- **Regulations**

Roadmap of country implementation plan

- Exchange information and expertise
- จัดทำข้อมูลตามที่ตกลงร่วมกัน เป็นภาษาอังกฤษ และจัดทำ website
- ข้อมูลเช่น Code of Ethics & Professional Conduct, Nursing Practice Safety Guidelines
- Requirements for Credentialing for Specialization
- CPD (Continuing Professional Development) requirements
- Domestic Laws and Regulations pertaining to Registration

Roadmap of country implementation plan

- Facilitate Mobility of Registered Nurses within ASEAN
 - Adherence to **registration mechanism** in all AMS.
 - **Adherence to National Treatment** for Foreign Registered Nurses to ensure equal treatment for Local and Foreign Registered Nurses **including health and welfare insurance**
 - **Mechanism of monitoring Foreign Registered Nurses**

Roadmap of country implementation plan

- Provide opportunities for capacity building and training of Registered Nurses.
 - Conferences/ Forums
 - Visits to healthcare facilities /institutions
 - Attachments programs
 - Exchange of Resources among AMS(e.g. experts,)
- Malpractice Insurance (to be reviewed)

- การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ยังต้องเตรียมความพร้อมในเสา สังกม วัฒนธรรมอาเซียน
- รัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียน ได้ลงนาม ความเข้าใจร่วมกันแล้ว ASEAN Health Declarations เช่น
- Declaration of the 5th ASEAN Health Ministers Meeting(AHMM) on Healthy ASEAN 2020(2000)
- Declaration of the 6th AHMM on Healthy ASEAN Lifestyles (2002)

ASCC

- Declaration of the 7th AHMM on “Health Without Frontiers” (2004)
- Declaration of the 8th AHMM on “ASEAN Unity in Health Emergencies “(2006)
- ASEAN Initiatives in addressing HIV and AIDS and Migrant Workers. (2009)
- Joint Statement of the 10th ASEAN Health Ministers Meeting, “Healthy People, Healthy ASEAN” (2010)
- “Toward A Smoke-free ASEAN,” a Campaign to initiate and encourage smoke-free living among ASEAN citizens, 2012

นโยบายของประเทศ

Medical Hub & Education Hub

- ปริมาณ กำลังคนและคุณภาพของผู้ประกอบวิชาชีพ
- การผลิตเพิ่มและการธำรงรักษาพยาบาล
- การพัฒนาสมรรถนะความเป็นนานาชาติ ภาษา วัฒนธรรม พฤติกรรม
สุขภาพ

ประเด็นสำคัญ: นโยบายนี้ทำให้พยาบาลต้องอยู่ช่วยชาติ

นโยบายนี้ทำให้รัฐบาล/หน่วยงานต้องลงทุนเพื่อการ
ผลิตเพิ่ม การธำรงรักษาพยาบาลและการพัฒนา
สมรรถนะจำเป็นให้กับพยาบาล

สรุป

- การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทำให้วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์เป็นผู้นำด้านการพยาบาลของภูมิภาค
- ผู้ประกอบวิชาชีพมีโอกาสพัฒนาความเชี่ยวชาญตามบทบาทของตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีโอกาสในการทำงานที่ท้าทายมากขึ้น
- ผู้บริหารระบบบริการสุขภาพต้องส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะและสร้างกลไก/บรรยากาศการทำงานเพื่อธำรงรักษาพยาบาลซึ่งเป็นกำลังสำคัญในระบบบริการสุขภาพตามนโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- องค์กรวิชาชีพต้องส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการประกอบวิชาชีพและการปฏิบัติการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ่านเพิ่มเติม

- ⑩ http://www.chinadaily.com.cn/bizchina/2012-01/07/content_14399278.htm
Updated: 2012-01-07 13:22(Xinhua)
- ⑩ Ayaka Matsuno **Nurse Migration: The Asian Perspective ILO/EU Asian program on the Governance of Labor Migration. Technical Note.**
- ⑩ Pachanee C, Wibulpolprasert S (2007), Trade in Health Services in the ASEAN Context. In: Blouin C, Heymann J, and Drager N, editors. Trade and Health: Seeking Common Ground. Montreal: McGill-Queen's University Press.
- ⑩ **E-Health Bulletin.** www.aseansec.org/.../E_Health
- ⑩ **สำนักการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ** ข้อมูลพันธการเปิดเสรีของอาเซียนสาขาสุขภาพ และการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพ (MRA)
- ⑩ **ติดต่อข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่** www.dtn.go.th, www.thaifta.com

- เอกสารการบรรยายเรื่อง ข้อผูกพันการเปิดเสรีของอาเซียนสาขาสุขภาพ และการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพ (MRA) ของสำนักการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
- เอกสาร/หนังสือ กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ
- เอกสาร/หนังสือ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ